

2005-04-30

HD

Erwartete Folie
Revised version

05-04-29

(Bilagorvolumen
separat) (2)

**FÖRSÄKRINGS- &
SKADEKONSULTERNA**

www.skada.com

Vårt datum

Ert datum

Vår beteckning

AG/PIJ/AB 1(7)
Er beteckning

Högsta Domstolen

ÖVERKLAGANDE/Begäran om prövningstillstånd – Ert mål nr T 1150 /2005.

Klagande: Arlövs Plastgjuteri Försäljnings AB
556452-9450
Södra Industriområdet
Bruksvägen 8, 243 35 Höör

Ombud 1: Advokaten Åke Gustafsson
Södra Larmgatan 6, plan 6
411 16 Göteborg

Ombud 2, tillika
Försäkringstekniskt
Biträde:

Storskade-konsulten mm
Per-Ingvar Jönsson
Stortorget 25
211 34 Malmö

Motpart: Sveland Försäkringar
545000-7165
Växthusvägen 2
281 51 Hässleholm

Ombud: Advokaten Sveneric Nylander
Box 2023
550 02 Jönköping

SAKEN: Försäkringstvist – skaderegleringsfråga efter storskada

Överklagad dom: Hovrättens över Skåne och Blekinge dom 2005-02-22
I dess mål T 220-03

Såsom ombud för klaganden, nedan ARLÖV, enligt ingiven fullmakt, får vi härmed överklaga Hovrättens dom.

Arlöv yrkar att Högsta Domstolen med ändring av Hovrättens över Skåne och Blekinge dom prövar och fastställer yrkandena i underrätterna. Arlov vill att HD fastställer att Arlov har kvar 10 månader på sig, efter lagakraftvunnen dom (p.g.a. redovisade omständigheter nedan) att återuppföra en ersättningsbyggnad på brandfastigheten – i enlighet med försäkringsavtalet – samt på gäldenären Svelands bekostnad.

PRÖVNINGSTILLSTÅND

Arlöv yrkar att Högsta Domstolen meddelar småföretagaren prövningstillstånd. Det görs gällande att det föreligger olika skäl att meddela prejudikatdispens i målet. Motpartens skaderegleringsmetodik inledningsvis hävdas ha lett till dröjsmålet, hindret att snabbt återuppföra en likvärdig byggnad – inom den stipulerade ordinarie tiden. Utöver ordinarie byggtid 2 år har medgivits 2 månaders förlängning (p.g.a. hinder), enligt klaganden återstår 10 månader att föra upp en ny byggnad intill den yttre tidsgränsen 3 år, då giltiga Bygg-hinder (hinder som inte kan lastas den försäkrade) fanns. Utan betalningsgarantens (f-bolagets) klara och nödvändiga besked i ersättningsfrågan (limiten, Bygg i SEK) hävdas varje försäkrad i praktiken, vid inträffade större skador, vara förhindrad att gå igång med varje återställande. I ekonomiska frågan är avtalsparterna aldrig lika! Överenskommelse om limit (SEK) är i själva verket, en förutsättning efter varje storskada – där fastighetsägaren (den försäkrade, Arlov) ju – enligt bl.a. Konsumenttjänstlagen (1985) – i praktiken förutsättes vara den avtalspart som skall (kunna) agera som beställare och byggherre. Hinder är, hävdas det i målet, även när aktuella ekonomiska finansieringsbesked uteblir.

Underrätterna har inte velat se kärnfrågan, det i realiteten tyngsta, och avgörande "hindret" (som inte heller kan lastas den försäkrade) nedan – som i praktiken, var det som omöjliggjorde det likvärdiga återställandet i tid. Ett försäkringsvillkor, som - vid större skada – förutsätter försäkrads egenfinansierade återställande, oavsett om besked lämnats i ersättningsfrågan eller inte, är ett oskäligt avtal. Därför återopade käranden ävenledes AvtL 36 §, som framledes skall genomsyra även de gamla FAL-villkoren.

Vad är Hinder i avtalet, enligt HD:s mening?

Ett viktigt skäl att bevilja prövningstillstånd är att det är av synnerlig vikt för rättstillämpningen att HD fastställer vilket beviskrav som skall ställas på försäkringstagaren för att denne skall kunna visa att hindret inte beror på honom, gällande hinder vid återställande av byggnad i 1.10.1.1, andra stycket i Skadevärderingsreglerna i Allmänna försäkringsvillkor för fastighetsförsäkringar mellan försäkringsgivaren och försäkringstagaren, så att det inte blir omöjligt för försäkringstagaren att visa att hindret inte berott på honom!

"Löpande" tidsfrist oskälig !

Domstolsbeskeden hittills i målet, skulle innebära att försäkringsgivare kunde dra ut på skaderegleringen, till dess den löpande tidsfristen, räknat från skadedagen, har passerats. Försäkringskollektivet och konsument-Sverige är helt ovetande om denna ordning. I vart fall måste en stämmingsansökan inom bortre tidsfristen (i Arlövs fall, 3 år) anses "frysa" tidsfrist – innebärande i tvistemålet att Arlov har 10 månader kvar, att uppföra ersättningsbyggnaden – räknat från dagen för lagakraftvunnen dom. Den beskrivna

finansieringssituationen (MOMENT 22) förändras ju inte heller under domstolsprövningen. Käranden kan heller inte påverka domstolars handläggningstider. Därav den försäkrades tidsmässiga yrkande!

OBS! Ovanstående att jämföra med ett genomfört skiljeförfarande om tvist av värde (SEK) återuppförande, då blir återuppförandetiden inte endast fryst, utan det brukar medges en helt ny tidsfrist 2 år, löpande från och med dagen för skiljedomen. (Skadeexempel som styrker detta förhållande bifogas, **Bilaga**).

Det borde inte vara någon skillnad i påföljd vid extern prövning av värde (SEK), respektive hinder. Skaderegleringspraxis/Rättspraxis vid större skada behövs och i enlighet med denna begäran om prövningstillstånd. Tidsfrist måste finnas kvar – när oenighet om värde eller annat uppkommer efter skada. Att en tidsfrist skulle fortsätta löpa är orättvist gentemot den underlägsne parten. Det kan i nu aktuella tvistemålet antecknas att Sveland och Arlov successivt blev överens om nyuppförandevärdet vid tidpunkten för skadan (5 mkr). Formella besked uteblev. Trots detta stod försäkringsbolaget (Sveland) med "klockan i hand.." och MOMENT 22 – var ett faktum.

Obilligt avtalsvillkor

Tingsrättens resonemang, som det förstås, innebar att tiden för återuppförande (trots stämmingsansökan, för ARLÖV löpte på och gick ut tre (3) år från skadedagen, d.v.s. 2000-08-13. Med denna rättsliga tolkning av avtalsvillkoret i dessa delar ger oväntade konsekvenser, såsom ett obilligt avtalsvillkor vid skadereglering! Vid mindre skador hade bortre gränsen aldrig åberopats. Rättspraxis behövs därför i skaderegleringsfrågan efter storskadan – ,d.v.s. som efter den inträffade storskadan hos Arlov. Uteblivet besked från försäkringsgivaren i finansierings-frågan, är också den, i praktiken idag – efter en stor miljonskada - för de flesta mindre företagare ett "hinder, som inte kan lastas den försäkrade".

Utveckling av GRUNDER för HD:prövning:

Utgångsläget:

Branddag 1997-08-13.

Arlöv levererar all begärd bygghandling till Sveland 1999-09-03.

Bekräftat "hinder", förlängd återsställandetid 2 mån. 1999-10-13. (24+2=26 månader)

Slutgiltigt besked om "för sent" återställande 1999-10-14.

Yttersta gränsen vid "hinder", 36 månader 2000-08-13. (kvarv. diff =10 mån)

Arlövs industribyggnad brann ned till grunden. Arlövs ägare ville bygga upp igen. Sveland bekräftade betalningsskyldighet, och (f-bolaget) satte nu igång att ta in anbud å uppförandet av likvärdig verksamhetsbyggnad. Ett (1) anbud var udda, 20% lägre än andra anbud. Sveland antog självständigt detta lägsta anbudet (SOLHUS), men överlät sedan till Arlov att beställa det antagna anbudet (med dess innehåll). Bristerna i anbudet, som Svelands konsulter inte upptäckt, visade sig snart – och nu framförde Arlov istället sitt krav å ekonomisk nivå (SEK) för uppförande av en likvärdig industribyggnad, för samma ändamål som branddagens fullvärdes-försäkrade d.o. Kostnaden att återuppföra en identisk (läs, likvärdig) ersättningsbyggnad låg tidigt runt fem (5) miljoner (exkl. moms)

Trots att limiten styrks av Svelands egna anbudsintag, vägrade försäkringsgivaren (Sveland) att formellt betalningsgaranterar beloppet (5 mkr). Eventuellt överskjutande belopp, vid nyuppförande (samma ändamål), var den försäkrade (Arlöv) klar över, måste egenfinansieras.

Efter Svelands reviderade, osignerade, anbudsbesked (5 mkr) 1999-03-22, "kunde/ville" Sveland inte avge det formella finansieringsbeskedet förrän Arlov preciserat vad – exakt vad det var man avsåg att bygga. Sveland nöjde sig inte med beskedet att Arlov bygger en separat lagerbyggnad och ett kontor, utöver tidigare. Färdiga handlingar måste först in, och först därefter kunde det formella finansieringsbeskedet avges. De begärda färdiga handlingarna (nya offerter, byggnads ritningar etc.) inlevererades av Arlov till Göran Svensson, Sveland 1999-09-03, som bilagor till ett modernt avtalsförslag mellan parterna Sveland och Arlov. Fem veckor senare lämnas istället det definitiva beskedet av Sveland, att de inte längre medverkar till en villkorsenlig återuppbyggnad. Sveland vill inte, trots redan bekräftade hinder, fortsätta på inslagen väg och förlänga vidare till totalt 36 månader (2000-08-13), utan vill dra sig ur.

Försäkringsgivarens (svarandens, Sveland) "slirande" – berodde mest sannolikt på att ändå söka undvika den oväntat höga återställandekostnaden, både för "sig" och sin ende återförsäkrare (SOFAB). Det antas i försäkringsfrågan att Sveland haft goda skäl att "slira" kring det ekonomiska beskedet (SEK) i skadan, intill dess tiden för normalt återställande (2 - 3 år) hade passerats. Vid en välvillig villkorstolkning kan emellanåt/vanligtvis (om försäkrad vill det) den längre tiden (3 år) godtas (Bolagets utbetalningar – kostnad senarelägges, osv). Tidsutdräkten berodde till en början på försäkringsgivarens engagemang i återställandet, samt att den försäkrade (Arlöv) sedan lämnades kvar att brottas med den udda anbudsgivaren (SOLHUS). Bygglov, som Sveland och nominerade SOLHUS, åtagit sig att klara med kommunen, var inte klart, osv. **Tiden gick...** Sveland vägrade nu att bekräfta sitt ekonomiska engagemang i nya byggnaden. Arlovs egen bank ansåg – vid Arlovs förfrågan - att det var fel om någon annan än försäkringsbolaget (Sveland) betalningsgaranterade det villkorsenliga återuppförandet.

Eftersom den aktuella nyinvesteringen, återuppförande BYGG, var stor (totalt 6.5 mkr) **villkorade** egna banken (Färs och Frosta Sparbank), liksom f.ö. aktuelle entreprenören, att ett klart finansieringsbesked krävdes från försäkringsgivaren (läs, Sveland) sida, avseende dennes del (5 mkr). Slutligen anmälde (konstaterade) Sveland/Sofab (1999-10-14) att tiden för återställande var ute. Innebärande att Sveland inte längre ville finansiera sin del av återuppförandekostnaden (5mkr), utan att Sveland/SOFAB istället skulle avsluta ärendet genom att betala ut det ekonomiska värdet (1mkr), efter en egen utredning av värdet. Arlovs finansiella ställning efter totalskadan/branden bedömdes av egna banken inte vara tillräckligt stark för att utgöra säkerhet och för att självt ta både hela återuppförandekostnaden (6,5 mkr) adderat till befintliga engagemang (inteckningar på 1,5 mkr) å fastigheten. Nya lån till utökad bygge: lager och kontor (1.5 mkr), beviljades, men nya lån till hela engagemanget (Svelands del + nytt + befintligt = 8 mkr) kunde inte banken, på affärsmässiga grunder, bevilja. Och den beskrivna finansieringssituationen en Moment 22 situation, med dess rättsliga påföljder var ett faktum. Nyprojektets byggstart fick därför anstå – intill dess domstol prövat "hinder" och tids- **yrkandet**; d.v.s. skäligheten, skaderegleringspraxis mm, i det aktuella storskadeärendet – såvitt avser rimlig oförbrukat, återstående tid, d.v.s. om 10 månader fanns kvar eller ej (efter hinderbedömningen ovan).

Kärnfrågorna vid skaderegleringen är:

Först:

1. Skaderegleringspraxis – Skaderegleringsmetodiken mm

Delar HD uppfattningen att försäkrad fastighetsägare numera, vid återuppbyggnader, normalt skall beställa allting BYGG – efter storskada??

Eller anser HD att försäkringsbolaget, efter inträffade storskadefall BYGG, alltjämnt skall beställa och agera byggherre ??

Arlöv tolkar för sin del – efter Svelands nya besked efter anbudsrundan - att det är den försäkrade (läs, Arlov) som skall agera och genomföra återuppförandet. Och att parterna successivt kom att bli överens härom. Men nu kom istället det uteblivna beskedet från kapitalhållaren Sveland i ekonomiska finansieringsfrågan i fokus.

2. Den nya frågeställningen är då: (som Arlov vill ha HD:s principiella uttalande kring)

Kan man begära av en småföretagare att denne först skall ombesörja byggnation (vara: finansiär + beställare + byggherre) – för att sedan (i efterhand) få besked om eventuella försäkringsersättningar och dess storlek??

Allt blev en MOMENT 22-situation för Arlov, när egna banken också krävde den givne betalningsgarantens (läs, Svelands) raka besked. Ett extra lånebehov (5 mkr), utan formella garantin från försäkringsgivaren – var alltför stort för den egna banken.

Det uteblivna klara beskedet från Sveland på finansiering (SEK) – ledde till tidsutdräkten, och slutligen till att normala tidsfristen passerades. **Utan besked om ersättningslimiten (vid villkorsenligt återuppförande) – ingen byggstart!!**

Den principiella frågan för HD att taga ställning till är följande:

3. Delar HD käranden Arlovs uppfattning:

*** Att tidsfrister för återställande, vid större skador, numera förutsätter**

- att försäkringsgivare lämnar klart besked i ekonomiska frågan (limiten bygg efter framställt anspråk SEK), samt
- att det är orimligt för försäkrad, och dennes normala finansiär (egna banken) att acceptera annat
- att varje entreprenör (inför byggstart) kräver bankgaranti, endera från betalande försäkringsbolaget eller från byggherren/beställarens egen bank.

Principiella frågan:

Utan uttalad rättspraxis kring ovanstående frågor kan försäkringsgivarna, när de så väljer, - utifrån domsluten hittills - de facto utnyttja avsaknaden av skaderegleringsregler i försäkringsvillkoret – till ett extra ”redskap” i förhandlingssituationen efter en större skada. Försäkringsbolagets ställning är i sig **alltid** stark – eftersom ju bolaget är kapitalhållaren.

Påföljd, t ex i form av förlängd tidsfrist för återställandet, vore rimligt, enligt undertecknad. Tidsfrist måste kunna frysas, när oenighet eller andra "hinder" uppstått. Därav yrkandet. Försäkringsvillkoret är annars obilligt vid skadereglering.

Överfört till Arlövs skadeärende – är det i vart fall rimligt att domstol bedömer och bejakar yrkandet om kvarvarande byggtid: efter lagakraftvunnen slutlig dom. Arlov har i underrätten visat att giltiga BYGG-hinder fanns (sådana som försäkringstagaren inte kunnat råda över). Att en stämningsansökan automatiskt fryser återställandetiden måste redan idag vara en grundförutsättning – och existerar i praktiska tillämpningen (=yrkandet) "under viss kvarvarande tid – efter lagakraftvunnen dom". **Först efter** lagakraftvunnen dom, ändras ju förutsättningarna (möjligheterna att återuppföra), d v s de omständigheter som i praktiken (ovan) hindrade Arlov från byggstart.

Rätts praxis idag otillräcklig

Praxis på skaderegleringsområdet, 1 och 2 ovan, existerar i enskilda fall, i form av redovisade "EXEMPEL" på moderna storskadepöytärelser. I tvistemålet mellan Arlov och Sveland har sådana ärenden redovisats. Men det finns ändå ingen lagstiftning eller liknande, idag på skaderegleringsens område. Vid småskador, säg under 100 kkr, fungerar det nog ändå. Men vid inträffade större skador, som Arlövs upplevda, **behövs** vägledning från den högsta Rättsinstansen. Därav denna talan.

Domvilla i underrätterna

De olika bygghindren (som försäkringstagaren inte kunnat råda över), där det uteblivna finansieringsbeskedet var det avgörande, radades upp i Tingsrätten. Men Hässleholms Tingsrätt såg inte helheten; inte heller försäkringsgivarens suveräna och starka ställning som kapitalhållare. Den överlägsna ställningen (som kapitalhållare) kan givetvis aldrig övervältras på annan än försäkringsgivaren, osv.. Tingsrätten hänvisade ensidigt till gamla FAL och de förekommande ordalydelseerna i försäkringsvillkoret, som i praktiken förutsätter återställande inom viss tid, **löpande** från skadedagen. Här finns ingenting om finansieringens betydelse, osv..

Hovrätten vägrade begärd muntlighet (för käranden att utveckla saken) för att lättare kunna ge sig in i skälighetsbedömning i enskilda fallet. Hovrätten anmälde – efter lång betänketid – sig istället ha upptäckt formellt fel (!!) i yrkandena i Tingsrätten. Två yrkandena, i Tingsrättsförberedelserna, hade egentligen samma innehåll. Den i sammanhanget självklara frysningsen → ersattes därför av yrkandet om återställande till "**10 månader kvar, efter lagakraftvunnen dom**". De resta kärnfrågorna har hittills helt kommit bort. Då domen från Tingsrätten inte innehöll något klargörande i sakfrågan, kompletterades den skriftliga bevisningen. Hovrätten avvisade – konstigt nog - kompletteringen, sannolikt mest utifrån egen oklar bild av saken/helheten. Ingen har således hittills sett det orimliga/obilliga i att begära/genomföra en egenfinansierad återuppbyggnad – för att småföretagare sedan skall erhålla besked (förhandla) om försäkringsersättningens storlek. **DETTA FUNGERAR INTE VID STÖRRE SKADOR!!**

Det är ovanstående faktum som Arlov upplevt i sitt försäkringsärende från 1997. Arlov ville bygga upp. Ingen ville/vågade (naturligtvis) rekommendera Arlov att först bygga – och sedan, utifrån färdigprojektet, därefter förhandla om ersättningen från fastighetsförsäkringen. Speciellt som engagemanget handlade om miljon-belopp! Moment 22 situationen, mellan finansierarna – Sveland och den egna banken - var ett faktum. Utan Svelands klara besked kunde Arlov i praktiken inte påbörja nybygget. Därmed måste ett "hinder" anses föreligga, det är omständigheter i (små)företagarens principiella storskaderegleringen (FAL), som Arlov vill att Högsta Rättsinstansen (HD) nu prövar och uttalar klar praxis kring.

Frågan:

**ÄR DET RIMLIGT ATT FÖRSÄKRAD (Storskade-drabbad) FÖRE
ÅTERSTÄLLANDE I EGEN REGI – FÖRST FÅR BESKED FRÅN
FÖRSÄKRINGSGIVAREN OM DEN EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGEN (SEK)
??**

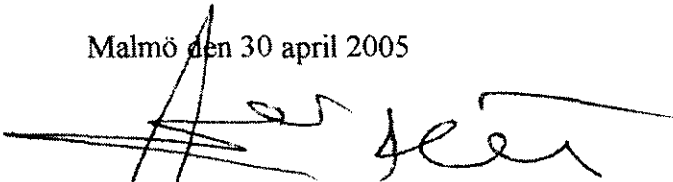
HD:s prövning av denna sammanfattande skaderegleringsfråga, anser undertecknad, är en utmärkt komplettering till nya FAL. Både försäkringsgivare och försäkringskonsumenter är också betjänta av HD:s uttalande i de resta frågorna kring skaderegleringsmetodiken efter större skada. Generellt finns det mesta i Arlövs försäkringsärende, såväl vid dess tecknande – som när katastrofskadan inträffat.

Muntlighet nödvändig

När HD tagit ställning till Arlövs begäran om prövningstillstånd i resta frågan – önskar Arlöv muntlig förhandling, för att ytterligare visa den redovisade situationen ovan.

HD:s vidare besked i frågan om prövningstillstånd avvaktas.

Malmö den 30 april 2005

Per-Ingvar Jönsson
Bolagsoberoende storskade-konsult
- Försäkringstekniskt biträde -
(enligt uppdrag)

BILAGA: Utdrag ur försäkringsvillkoret (om hinder)

{ Skadeexempel som visar ny återuppförandeperiod 2 år efter skiljetvist.
(Tveist om värde)